

SYAGHEDI EGYETEM

A SZEGEDI FELSOOKTATASI
INTÉZMÉNYEK LAPJA

XXII. évfolyam

1984. április 11.

[5]

Ára: 1,80

Kényszer, vagy lehetőség

Töprengés az elhelyezkedés nehézségeiről

● Az egyik probléma, amely még mindig foglalkoztatja a pályakezdő értelmiséget, az a pályázatokon meghirdetett állások körének egyenetlen megoszlása, magának a pályázati rendszernek a körülményessége.

Miközben létjogot nyert annak elismerése, hogy az értelmiség szakértelmével egyre kevésbé nélkülözhető tényezője annak a nehéz munkának, amelyet mindennapiaink és jövőnk érdekében végzünk, bizonyos dolgok, illetve feltételek máig is elgondolkodtatóak.

● Az ország egyes részei — főként a leginkább fölkapott pályákat tekintve — közel teljesen feltöltöttek, noha másutt nyomástartó a helyzet a jelentkezők csekély száma miatt. Úgy tűnik két okkal is magyarázható az említett jelenség. Egy részről bizonyos vidékei az országnak objektíve vonzóbbak mint más területek, amelyeknek felzárkózása paradox módon éppen az ott letelepülő értelmiségiek munkájának minőségétől is nagy mértékben függ. Egyelőre úgy fest a helyzet, hogy az ország bizonyos vidékei között meglevő munkaellátottságbeli különbséget, sőt feszültséget csupán a szociális juttatásoknak és egyéb közérzetet befolyásoló tényezőknek az országos átlagot meghaladó biztosításával lehetne feloldani, illetve enyhíteni.

Nyilvánvaló, hogy a gyors lakáshoz jutás, bölcsődei, óvodai férőhely, a megfelelő szintű és számú kulturális és sportolási lehetőség, jó üzlethálózat és a megfelelő árueletléttség önmagában is elősegítene a kedvező tendenciák kialakulását. Összintén meg kell ugyanakkor emléntünk az elmúlt évek alapián, hogy a pályázati rendszer nem váltotta be maradéktalanul a hozzá fűzött reményeket.

● Pályázni viszont kell! Az előbbieken sajnos nem lehet egyértelműen állást foglalni, már csak azért sem, mert ha valaki öt évet „lenyom” egyetemi városaink valamelyikében, könnyen szokik hozzá az igényesebb életmódhoz. Ez a komfortosabb életmód, amiről nem könnyű lehangolódni, feltétlenül egyfajta kötőerőként veendő figyelembe. Ezt még az a momentum is tartja, hogy sokan az egyetemi éveik alatt kezdik meg a családalapítást. Ha a párok egyike valahogyan megszerzi a favorizált helyeken meghirdetett állások egyikét, aligha fog a másik a környező megyékbe, esetleg azon belül másik városba, községbe, elmenni 50—60 km-es körzeten kívül.

● Elgondolkodtató, mi készíti az ország egyik feléből a másikba tanulni elvándorló fiatalokat, hogy felsőfokú tanulmányaik színhelyén kívánják mindenáron leélni életüket, ezzel is spannolva a munkaerő területtség és hiány között feszülő hűrt.

Az aligha csoda, ha valaki, az egyetemi városok valamelyikében élte le életének huszonegyedik évét, nehezen szánja rá magát, hogy elhagyva régi községét, családját, barátait egy távoli helyre költözzék (esetleg albérletbe), oda, ahol alapvetően más életformára kényszerül, mint amilyenben élte első harmadát töltötte. A jelentkezőben bővelkedő helyek munkáltatói a fent vázolt és figyelembe vehető körülmények mérlegelését illető dilemma alól menti — bár csak látszólag —, hogy ők nem azt nézik, honnan származik a fiatal szakember, hanem azt, mire képes, milyen ambíciója és felkészültsége van. Mindez persze érthető, de mi lesz a kevésbé tehetős, ambíciózus illetve felkészült pályakezdőkkel? ők mehetnek oda, ahol hiány mutatkozik a szellemi munkaerőből. Magyaráz az amúgy is kevésbé fejlett területek érdekbe gvengebb szakemberekkel. Tehát, ha enyhül is ezeken a helyeken a hiány, akkor sem a legjobb, legértermettebb munkaerőt kapják (bizonyosan vannak kivételek is), éppen ott, ahol a nvelálódás a jó szakembert a leginkább megkivánná. Ezzel tehát nyilvánvalóan a területek éppen a fejlődésben szenvedik perspektívikusan a legnagyobb kárt. Sokan annyira ragaszkodnak az általuk kedvezőnek tartott településhez, hogy hajlandók szakképzettségüknek meg nem felelő munkát is elvállalni, ezáltal pedig az állam képzésükre fordított kiadását is elúsztatják, nem kamatoztatván azokat az ismereteket, amelyeket megszeriztek tanulmánya-

ikkal. Vannak továbbá olyanok is, akik azért maradnak, mert a család egyik tagja már szert tett az állásra, vagy mert a szülőkkel együtt lakni mégiscsak olcsóbb, mint albérletben.

● A pályakezdőket abban a tudatban bocsátja útjukra az őket képező intézmény, hogy munkájukra szükség van, azt azonban csak a pályázatok közzétételekor tudják meg hivatalosan, hogy hol és milyen munkaterületeken. Azt pedig, hogy éppen az ő munkájára az általa ideálisnak tartott helyeken illetve foglalkoztatási körben egyáltalában nincs szükség, az csak egy-két hónappal később, nem ritkán a diploma megszerzése után tudja meg némelyikük. A szellemi munkahelyek volumenét, körét, stb. öt évre felmérni — azaz a felsőfokú tanintézetekbe felvethető számát előre pontosan megbecsülni — lehetetlen feladat. Már hallom is a közbeszóló olvasót: Az igényeket nem a majdani szükségletekhez, hanem az oktatási intézmények képzési kapacitásához igazítják, már ahol van elegendő jelentkező. Hogy végtére is mindez hogy történik, most ne vesézzük. Egyes munkáltatók egyébként is szakemberigényeik meghatározásakor biztonsági rátartással számítják ki szükségleteiket. Ez bizony annyit jelent, hogy nem minden hallgatónak jut végzőskor hely, vagy ha mégis, akkor máshol, mint ahol számítani lehetett az elhelyezkedési lehetőségre.

De erről beszéljünk a továbbiakban egy kicsit részletesebben, kiemelve, hogy miért nem úgy tölti be funkcióját a pályázati rendszer, ahogy azt egyáltalán el lehetne várni. A felvázoltak aktualitását igazolandó, szakemberhiány mutatkozik pl. orvosokból Nógrád és Borsod megyében, s ez a jelenség az illetékesek, szerint még fokozott anyagi juttatásokkal sem nyvíthető hatékonysan, nemhogy a pályázati rendszer alkalmazásával. Tapasztalati tények bizonyítják, hogy a kérdés adminisztratív úton történő megoldása sem nem kellően hatékony, sem pedig eléggé demokratikus nézetünk szerint. Az előbbi kifogás alatt egyrészt a lehetséges kibúvókat (mert hogy van ilyenre is lehetőség), másrészt azt a cirkulációt értem, amely szerint az egyik területről a másikra kényszerít vándorolni az egzisztenciális, szociális stb. okok serege a fiatal értelmiséget. Az utóbbi ellen szól, hogy megszűnt a kötelező munkaközvetítés illetve csak éppen e területen nem látták feloldhatónak, jöllehet a letelepedés megválasztásának jogát is direkt módon befolyásolják ezek az intézkedések. Feltételezni kell, hogy a pályázati rendszer megalkotói maguk sem reménykedhettek abban, hogy megfelelő gazdasági eszközökkel lehetőség lenne a bürokratikus pályázati rendszer kiktatására (hátrányosabb letelepedésért, nehezebb munkáért magasabb jövedelmet), mint ahogyan a biztosított munkafeltételek egyenértékűségében sem bízhattak.

Bár nem tűzhetjük célul, hogy valamennyi fiatal értelmiségi speciális problémáival foglalkozzunk általános érvényű megállapításokat azonban tehetünk. Tudvalevő ugyanis, hogy a pályázati rendszer többféle garanciát is hivatott nyújtani. Ezek egyike, hogy a társadalom ott és akkor jusson a papíron megígírvelt szakemberekhez, amikor és ahol a leginkább szüksége van arra. Ezzel elkerülhető lenne elvben az egyenlőtlen fejlődés és a munkahelyek felvevőképességének előre nem látható telítődése. Ez volna tehát a második garantiát indíték. Ezzel vélték biztosíthatónak, hogy a hallgatók valahol kapnak munkát végzésük után.

● Összegzésül erről a rendszerről annyit, hogy ha már nincs biztosítva a valódi szabad alku és a fizetés, amit nyugodt lélekkel „egzisztenciának” lehetne nevezni, akkor legalább rendre biztosítana valamennyi végzősnek tényleges képzettségének és rátermettségének, hajlandóságának megfelelő munkát. (Azt már meg sem kíséreljük számonkérni, hogy abban a munkakörben és ott, ahol a pályázó óhajtaná.) A kérdés jelenlegi megoldása emlékeztet a betegség oka helyett annak tünetei megszüntetésére, az orvoslás köréből vett analógiával élve.

Hampel Tamás

Ünnepségek, kitüntetések

Az elmúlt időszak nemzeti évfordulói alkalmából felsőoktatási intézményeink ünnepi megemlékezéseket tartottak, ahol az eddigiek során kiváló munkát végzett oktatók, dolgozók és hallgatók állami illetve intézményi kitüntetésben, elismerésben részesültek.

A József Attila Tudományegyetemen március 21-e alkalmából a művelődési miniszter Kiváló Munkáért kitüntetést adományozott dr. Mezósi Gábornak, dr. Bodnár László, Fenyvesi Erzsébet, Jenei Zoltán, dr. Nagy László és dr. Rudi József, pedig Miniszteri Dicséretben részesült.

Hazánk felszabadulásának 39. évfordulója alkalmából a művelődési miniszter Kiváló Munkáért kitüntetést adományozott dr. Tanács Antal osztályvezetőnek, nyugalmába vonulása alkalmából. A JATE rektora, dr. Kristó Gyula Felsőoktatási Tanulmányi érdemérem kitüntetést adott át Tanács Pálnek Istvánnak, Horváth Lászlónak, Fehér Lászlónak és Tóth-Abonyi Mihálynak. Jó tanuló, jó sportoló kitüntető oklevelet kapott Molnár László és Gábor Róbert. Jó tanuló, jó népművelő kitüntető oklevelet pedig Roboz István, Fekete Piroska és Pácsa, Cecília.

A Szegedi Orvostudományi Egyetemen a Forradalmi Ifjúsági Napok alkalmából Kiváló Munkáért kitüntetést kapott dr. Sziklainé dr. Székely Judit, Miniszteri Dicséretben részesült Filöp Erzsébet, Berkecz Mária, Iványi Julianna, Fazekas Györgyi és Beck Veronika.

Hazánk felszabadulásának 39. évfordulója alkalmából Kiváló Munkáért kitüntetést kapott dr. Csajbók Ernőné, Hágér Kálmán, Konkoly Istvánné, Molnár Erzsébet és

Ormos Tivadarné, Nyugálományaiba vonulása alkalmából szintén Kiváló Munkáért elismerésben részesült Csizik Vinczéné, dr. Fehérvári József, dr. Gajó Mária, dr. Kenyeres Ferencné, Miklós Antalné, dr. Palotás Gyuláné, Pótári Zsuzsanna és Takács Ferencné. Miniszteri Dicséretet kapott Csányi Sándorné, dr. Mészáros Lászlóné, Pusztai Józsefné, Nádler Norbertné, Szigeti Istvánné, Tapasztó Sándorné, Török János, nyugálományaiba vonulása alkalmából pedig Berényi Józsefné és Nagy Ferencné. Önkéntes Tűzoltó Érdemérem kitüntetést kapott Kübekházi András.

A művelődési miniszter a Felsőoktatási Tanulmányi Érdemérem kitüntetést adományozta dr. Abraham Magdolnának és dr. Bogáts Gábornak.

A Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán április 4-e alkalmából Tóthné dr. Jónás Irma a Munka Érdemrend ezüst fokozata kitüntetést kapta. Kiváló Tanárjelölt lett Fehér Erika, Gyurcsi Ildikó, Habina Péter, Nagy Magdolna, Ivánné Máté Zsuzsa és Nagy Beatrix. Jó tanuló, jó sportoló kitüntetést kapott Tóth Melinda, Aradszki Gyöngyi, Nagy Erzsébet, valamint Borbás János, Fodor Zoltán és Vámos Károly.

Fiatal kutatók tudományos fóruma '84

Április 12-én 9 órai kezdettel a Szegedi Orvostudományi Egyetem oktatási épületében kezdődik a Fiatal kutatók tudományos fóruma, a SZOTE KISZ-bizottsága rendezésében. A tanácskozást dr. Alföldi Lajos akadémikus (Fiatal kutatók menedzselésének módszerei az SZBK-ban) és Guba Ferenc professzor (A kooperáció szerepe a tudományos kutatásban) előadásai nyitják meg. A fórum plenáris ülése 10 óra 30-kor veszi kezdetét, melynek elnöke dr. Guba Ferenc, titkára Bodor Tibor. Az ülés előadói: Jánky Tamás, Szerdahelyi Péter, Vecsernyés Miklós, Szabó Gábor, Tóth Miklós, Zákány József, Kiss József Géza, Sziklai István és Draskóczy Miklós. A plenáris ülést a tervek szerint 12 óra 40—14 óra között szünet szakítja meg, majd szekciósülésekben folytatják munkájukat a résztvevők. Az „A”-szekció (Alapkutatások) elnöke dr. Orosz László, titkára Zákány József, előadói: Ringler András, ifj. Groma Géza—Szabó Sándor—Váro György, Dér András—Hargittai Pál—Simon József, Kálmán Katalin, Kálmán Zsuzsa, Deák Péter és Szekeres Éva. Ez a szekció 16 órakor folytatja szünet utáni munkáját Csillik Bertalan elnökségével, titkára Dibó György. A szekció előadói: Rakonczay Zoltán, Budai Dénes, Zentay Zoltán—Petri Sándor, Engelhardt József—Ádám Géza—Karnushia Irina, Mihály András, Papp András és Bodor Tibor—László István.

A „B”-szekció (Alkalmazott kutatás) 14 órakor kezdődő ülésének helye az Új SZOTE-klub. Elnök Bélády Ilona, titkár Sipiczky Máttyás. Előadók: Herczegh Ottilia—Szénási Zsuzsanna—Deák Judit, Varga Károly—Hulesch Helga—Deák Judit, Dósa Erika—Herczegh Ottilia—Deák Judit—Nagy Erzsébet, Matyi Anna—Rózsa József, Boros Imre, Iványi Béla—Krenács Tibor, Petri Gábor. Ez az ülés 16 órakor folytatja munkáját Sági Ferenc elnökletével, titkára Petróczy István. Előadók: Bánfalvi Zsófia, Bárczi Alajos, Medgyesy Péter, Oláh Zoltán, Pauk János és Mórocz Sándor.

Míg az „A”-szekció az oktatási épületben tartja ülését, a „C”-szekció a Szegedi Akadémiat Székházban ülészik 14 órától. A „C”-szekció (Klinikai kutatások) elnöke Cserháti István, titkára Erdei Edit. Előadói: Hüdák János—Fodor Eleonóra, Németh János—Deák Judit—Pokorny Gyula, Végh Mihály—Hajjas Katalin—Németh János, Deák Andrea—Tari Emese, Kahán Zsuzsanna és Abraham György. A 16 órakor folytatódó ülés elnöke Földes Vilmos, titkára Lehotzky Pál, előadói: Müller Anna—id. Zalányi Sámuel, Szabó Sándor—Pető Éva, Csenke László—Takács Irma, Ilartai Ernő—Csenke László.

A fórum jellegéből adódóan időbeli módosulások előfordulhatnak a programban, melyekért szíves elnést kérnék a szervezők, felhívják továbbá a hallgatók figyelmét, ők is látogathatják az előadásokat.

Ismét FIN-is

Réggel hét órakor a rádió ötödik sávjára, valamint társai éljenzése, tapsa közepette indult el 196 km-es útjára a pécsi staféta első tagja. Ugyanott, a Szeged táblánál pezsgőduzzanás és nagy ováció közepette futott be délután fél hatkor Pécsről a szegedi főiskolás váltó. A tanárképzősök boldogsága ekkor még csak a táv teljesítése miatt volt, később kiderült: örömről a győzelemnek is szóhatott. A pécsiakkal „megvívott” (azaz megfuttatott...) csatát ugyanis 49 perccel nyerték. Gratulálunk! (Az eseményről következő számunkban frunk részletesen).

(bété)